

**Татарстан Республикасы Әлмәт шәһәре
«Риза Фәхретдин исемендәге 1 нче гимназия»**

«Тәрбиядән яраладыр тәрбия».

(Воспитанность зарождается воспитанием)



Библиографик ярдәмлек

ББК 91.9:74

Т 65

«Тәрбиядән яраладыр тәрбия»: Мәктәп укучылары, укытучылар ,китапханә хезмәткәрләре өчен библиографик ярдәмлек / Әлмәт шәһәре, Риза Фәхретдин исемендәге 1 нче гимназия /Төзүче Ф.З.Сабирова. – Әлмәт.

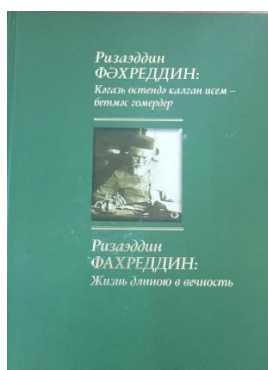
Татар халкының күренекле улы, галим һәм педагог, әдип һәм журналист, жәмәгать эшлеклесе, дини юлбашчы Ризаэддин Фахреддиннең гыйльми һәм ижади мирасы гажәеп бай. Бүгенге көндә аның мирасы- белем,тәрбия өлкәсендә алыштыргысыз ярдәмче. Бигрәк тә буген әхлак проблемаларына аерым игътибар таләп ителгән заманда яшь буынны бөтен яктан килгән шәхесләр итеп тәрбияләүдә мәгърифәтче-педагогның рухи мирасы бәяләп бетермәслек хезинә. Соңгы елларда галимнең китаплары Рухият фонды тарафыннан күпләп басыла, районыбызның мәктәп китапханәләрендә дә алар житәрлек. Ләкин китапханә эшчәнлегендә мәктәпләрдә укытучыларга, тәрбиячеләргә укыту-тәрбиядә куллану өчен тәкъдим итәрлек методик ярдәмлекләр, библиографик күрсәткечләр азрак күләмдә.Татарстан республикасы милли китапханәсе тарафыннан ясалган “Татар әдипләре” сериясеннән “Ризаэддин Фәхретдин” биобиблиографик күрсәткеч мисалында, шушы юнәлештә без дә Ризаэддин Фәхреддиннең әдәби , педагогик мирасын тәрбия мәсьәләсендә кулланырлык библиографик күрсәткечләр төзәргә булдык. Без төзегән библиографик тәкъдим итү күрсәткечләре Риза Фахреддиннең тууына 160 ел тулуга багышлана. Максатыбыз - олуг галимнең күпкырлы ижаты турында күзаллау булдыру, кулланучыларга шул файдалы мирасны укыту-тәрбия процессына кертү буенча юнәлеш бирү, укучыларның ижади сәләтләрен ачу һәм үстерү, аларда китап укуга, үзлегеннән укуга,үсешкә ихтыяж тудыру, ижади эшкә эзерләү.Галимнең «... күп белдерүгә караганда аз белдереп,эзләнү орлыкларын салу, эзлэгәннен үзе табарга өйрәтү,юлларын күрсәтү – мөгалим бирә торган хезмәтләренең иң кадерлесе,иң зурысыдыр», дигән сүзләре бүген дә актуаль булып кала.Фикерләре бүген дә үз көчләрен югалтмаганнар,өлкән буын кешеләренә һәм яңа буын балаларына бик файдалы. Безгә бары тик гыйлем алуга тырышлык,теләк, омтылыш тәрбияләргә кирәк «...балалар – һәртөрле язу язылуны кабул итуче ак кәгазь яки һәртөрле нәрсәнең сүрәте күреләргә мөмкин булган көзгеләрдер.Шуның өчен мөмкин кадәр яхшы итеп язу һәм

теләнгән рәсемнәр төшерелү тиеш. Боларның тәрбияләренә тәмам бирелү һәм яхшы кешеләр булып житешүләре өчен бөтен тырышлыкны сарыф итү тиешле... », дип яза дип яза бөек галимебез үзенә «Жәвамигуль кәлим шәрхе» китабында. Шушы насыйхатларне истә тотып, тәкъдим күрсәткечкә китапларның рәсемнәре, галим әйкән сүзләрләр дә урын алды. Күрсәткеч дүрт бүлеккә буленеп тәкъдим ителә.

Безнең укучыларыбыз Р.Фахретдин теләгәнчә, бөтен яктан да үрнәк балалар булып үсеннәр һәм миләтебез горурланырлык зур шәхесләр булсыннар иде. Тәкъдим күрсәткеч укучылар, мөғалим- мөғалимәләр, тәрбиячеләр өчен зур ярдәмлек булып дигән өметтә калабыз. Библиографик ярдәмлек үз укучыларын табар, Республиканың Милли китапханәсе библиографик күрсәткече дәрәжәсендә кулланучылар өчен файдалы булып дип уйлыйбыз.

I бүлек. «Хөрмәтле Ризәддин - бер камил зат!»

1. Ризәддин Фәхретдин: Фәнни-биографик җыентык = Ризәддин Фәхретдинов: Научно-биографический сборник.– Казан: Рухият, 1999. – 224 б.
2. Ризәддин Фәхреддин: Кәгазь өстендә калган исем-бетмәс гомердер = Ризәддин Фәхреддин: Жизнь длиною в вечность.- Казан: “ Рухият” нәшрияты, 2014.- 148б., рәс.б-н.
3. Мөфти Ризәддин Фәхретдин хәзрәтләре./ төзүче Р.Мәрдәнов.- Казан :Рухият, 2007.-88б.
4. Мәшһүр әдәмнәр. «Шура» журналы сәхифәләреннән.Казан : Рухият,2012.-376 бит
5. Абзалова-Салманова Р.Иманлы төбәк жәүһәрләре.-Казан: “Сүз “ нәшрияты,2008.-272 б.+куш.80б.
6. Ризәддин Фәхреддин ядкәре:юл күрсәткеч= Ризәддин Фәхреддин .Путеводитель по местам детства и юности Ризәддина Фәхретдинова .-Әлмәт,-Альметьевск.,1999.-60 с.



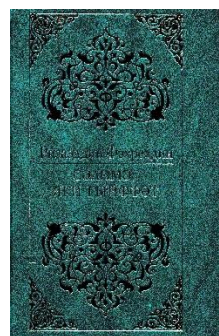
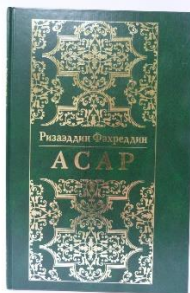
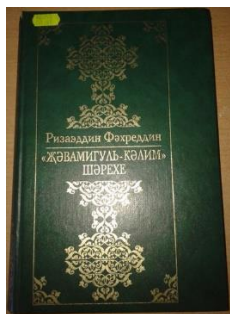
II бүлек.«Гаилә - кечкенә бер дәүләттер.»

1. Ризаэтдин Фәхретдин. «Нәсыйхәт».Әхлак гыйлеменнән. – Казан: Мәгариф, 2005.-184 б.
I китап. Балалар өчен.
II китап. Кыз балалар өчен генә.
III китап. Олуглар вә бөекләр өчен.
IV китап. Шәкертлек әдәпләре.
V китап. Әһле гыяль (Өй жәмәгате)
VI китап. Тәрбияле бала.
2. Ризаэтдин Фәхретдин. «Шәкертлек әдәбе». – Казан: “Иман” нәшрияты, 2002.
3. Балаларга үгет-нәсыйхәт.– Казан: “Дом печати”.-2001.-192 б.-
4. Тәрбияле бала.Воспитанный ребенок. /подг.Гимранова Д. Харрасова Э. – Альметьевск, 2015. -24с.
5. Ризаэддин Фәхреддин.: «Ценность слов– определяется временем...» Сүзләренң кыйммәтлесе—заман үтү белән онытылмый торганы..».Сборник афоризмов Р.Фахретдина./ Төзүче Д.Гимранова, Э.Харрасова.-Әлмәт,- 36б.



III бүлек. “Адам баласы үзен үзе тәрбиялэргә һәм камилләштерергә тиеш, буй житкән һәр кеше үзен үзе тәрбияли ала.”

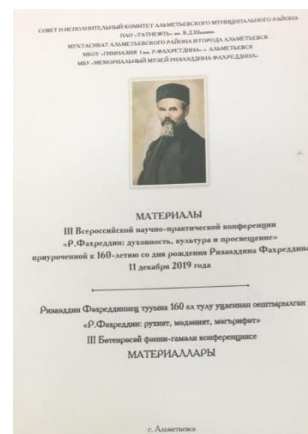
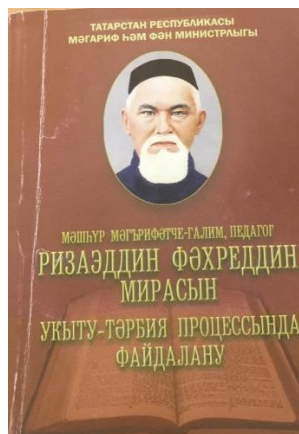
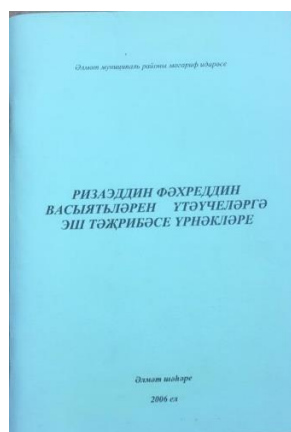
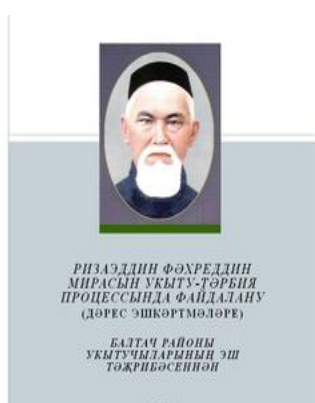
1. Риза Фахретдин. Асар. 1 том.– Казан: Рухият,2007. – 360 б. ISBN5-89706-100-9.
2. Фәхреддин Ризаэддин. Асар. 2 том.– Казан: Рухият, 2009. – 304 б. ISBN978-5-89706-122-8.
3. Фәхреддин Ризаэддин. Асар. 3-4 то мнар.– Казан: Рухият, 2010. – 648 б. ISBN978-5-89706-136-5.
4. Фахреддин Ризаэддин. Дин вә иҗтимагый мәсьәләләр. Казан:Рухият,2012.-376 бит
5. Ризаэддин бине Фәхреддин. Жәвамигуль-кәлим шәрхе.- Казан. Рухият.нәшр., 2005.- 352б.



IV бүлек. «Укытучы –гыйлем өйрәтүче,дәрәс укытучы һәм бабаларның жанын тәрбияләүче дип атала.»

1. Шәрәфетдинов З.Т., Даутов Г.Ф. XX йөз башы татар мәгарифе тарихында Ризаэддин Фәхретдин.- Яр Чаллы.-”Идел-йорт “нәшрияты,2000.-92б.
2. Ризаддин Фахреддин:Тормыш юлы ижади мирасы:Дәрәслек - хрестоматия.-Казан: РИЦ «Школа»,2005 ел
3. Ризаэддин Фәхретдин хакыйкәте.
4. Шаһиев Р.Ш. Ризаэддин Фәхреддиннең ижади мирасы:Югары уку йортлары өчен дәрәслек-кулланма.-Казан:РИЦ “Школа”,2007.-332с.
5. Кәримова Ф.С.Ризаэддин Фәхретдин хакыйкәте.- Яр Чаллы, ӨПББИ.- 2005.- 32 б.

6. Ризаддин Фәхрэддин васыятләрен үтәүчеләргә эш тәҗрибәсе үрнәкләре. /төзүчеләре :Р.Ш Шагиев,Сарачаева Л.И.,Шайдуллин Ф.- Әлмәт,2006 ел.- 105 б.
7. Мәшһүр мәҗрифәтче-галим, педагог Ризаэддин Фәхрэддин мирасын укыту-тәрбия процессында файдалану.- Казан: РИЦ «Школа»,2004.-124 б.
8. Мәшһүр мәҗрифәтче-галим, педагог Ризаэддин Фәхрэддин мирасын укыту-тәрбия процессында файдалану.II кисәк.- Казан: РИЦ «Школа»,2005.-198 б.
9. Мәшһүр мәҗрифәтче-галим, педагог Ризаэддин Фәхрэддин мирасын укыту-тәрбия процессында файдалану.III кисәк- Казан: РИЦ «Школа»,2007.-192 б.
10. Мәшһүр мәҗрифәтче-галим, педагог Ризаэддин Фәхрэддин мирасын укыту-тәрбия процессында файдалану.IVкисәк - Казан: РИЦ «Школа»,2008.-212 б.
11. Ризаддин Фәхрэддин мирасын укыту тәрбия процессында куллану:XXII республика күләм педагогик укулар(4 февраль 2015).Казан: «Школа» редакция-нәшрият үзәге,2015.-456 бит.



Кулланылган әдәбият:

- 1.Ризәтдин Фахретдин:Фәнни-биографик җыентык =Ризәтдин Фахретдинов:Научно-библиографический сборник.- Казан:Рухият,1999.- 224 б.
- 2.Ризәддин Фахреддин:Кәгазь өстендә калган исем-бетмәс гомердер =Ризәддин Фахреддин:Жизнь длиною вечность.- Казан:Рухият,2014.- 148 б.,рәсем б-н.
- 3.Кәримова Ф.С.Ризәддин Фахреддин хакыйкәте.-Яр Чаллы,ӨПББИ, 2005.-32 б.
- 4.Ризәддин Фахреддин васыятләрен үтәүчеләргә эш тәҗрибәсе үрнәкләре / төзүчеләре:Шагиев Р.Ш.,Сарачева Л.И.,Шайдуллин Ф.Ә. - Әлмәт,2006.-105 б.
- 5.Ризәтдин Фахретдин:Библиографик күрсәткеч/Татарстан Респ.Милли китапханәсе;төзүчәсе Марданов Р.Ф.-Казан:Милли китап,2003.-151 б. (“Татар әдипләре”сериясе)

Гүзәл китаплар – гажәеп әйберләр күренәчәк көзгә, аулакта сердәш, ялгызлыкта иптәш, хәсрәтләрдә шатлык китерүче, фикерләренә нурладыручы, үткән заманнар хәлләрен сөйләп торучы, өметләр, вакыйгаларны хикәят итүче, гакыллы кешеләренә гакылларын күзалларга күрсәтүче аз хаклы, күп файдалы нарсәләрдер. Шунуң өчен китап алуда саранлык итмәгез, китаплардан аерлмагыз!

Ризәддин Фахреддин.